

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če so natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nadaljevanje volitve za okrajni zastop na Ptuji.

Slovinci smo spet enkrat zastopnj prosili za svoje pravice v Gradci in na Dunaji! Tega nismo pričakovali. Drugi narodi terjajo svoje pravice v Avstriji in dajo se njim! To je tudi čisto naravno in kakor se kaže, potrebno. Mi Slovenci pa smo tako ponižni in toliko pohlevni, da tudi tam prosimo, kjer drugi narodi samo terjajo!

Ker plačujejo kmečka posestva v okraju največ dače, prosil je dozdatni odbor, prosile so občine, da se njim število zastopnikov za dva vzviša. To je bila le majhna prošnja. Znašalo bi namreč potem število vseh zastopnikov Ptujškega okraja 42, skupina občin bi jih imela namesto deset, kar jih ima doslej, če se njih prošnja usliši, v celem dvanajst.

Tudi ta trohica se kmečkim občinam ni dovolila, akoravno postava ali zakon za-nje govori. Občina Črna gora se je raztrgala, po novi uredbi c. kr. namestnije, v dva dela, da so njej mogli enega zastopnika vzeti in ga dati mestu Ptuju, katero njih ima vsled tega devet. Tudi ta občina torej ni našla milosti, ker ima odbor slovensko lice in ker se v Gradci dela na to, da bi dobilo mesto Ptuj, katero je zdaj za-se ter ima celo svoj mestni šolski svet, sopen večino v okrajnem zastopu! Le na to meri nova razkrojitev v okrajnem zastopu.

Kaj nam je tedaj zdaj storiti? Poguma ne smemo zgubiti, delati moramo vsi. Volilci kmečkih občin moramo biti jedini in tako enoglasno voliti može naše vere, naše krvi, kakor so volili veliki posestniki! Samo za eden glas večine se gre; črna zemlja torej naj pogrezne tistega, kateri bi tukaj, pri tako odločilni stvari, odpadel ali rušil slogu! Znani klopotec iz Žamajec pa klopote, ker imamo letos dosti vetra. Nadél si je celo priimek „rodoljub“ in misli, da bode to „vleklo“, se ve, da na stran nemškutarjev. „Janez“ še je imel doslej pri vsaki

volitvi kaj posebnega; svoje dni priporočal je pokojnega cesarjeviča Rudolfa v izvolitev, drugokrat Nemca (!) Wratschkota; zdaj nam pa hoče posebno milost skazati in menda sam kandidirati!

Motovilo pa se pač zastopnj „pomuja!“ Zastopniki kmečkih občin morajo imeti vedro glavo, zdrave možgane; znati morajo več, kakor samo žganico prodajati in motoviliti! Čudno je pač to, da dela mož, ki se šteje za Slovence, sicer ne za Nemce, kajti teh v celem našem okraju ni, pač pa za nemškutarje, za ljudi, ki bi radi nas in vse slov. ljudstvo, sneli na žlici kislega zelja, ko bi mogli. Sram ga bodi in vse, ki še poslušajo na-nj.

Vsak Slovenec našega okraja naj torej stori svojo dolžnost pred volitvo, katera bode dne 17. septembra, pa tudi v dan volitve, kajti brez dela in truda ni zmage; zmago pa hočemo imeti in ona bode z božjo pomočjo gotovo na naši strani. V to pomozi Bog in naši vrli kmetje!

—e—

Bralno društvo,

v starodavnem trgu Vržej na Ogrskeje meji.

Teško smo čakali dneva, od katerega naprej bi naše bralno društvo začelo djanstveno delovati; pretile so nam ene in druge zapreke, katere smo pa vse iz lahka in o pravem času odpravili, ter smo obhajali otvorjenje v nedeljo, dne 16. avgusta t. l. Kljub slabemu vremenu se je zbralo mnogo gospôde in priprostih narodnjakov iz Ljutomera, sv. Križa, Čvena, Kapele in iz drugih vasi, v z zelenjem in cveticami krasno ozalšani sobi, v kateri se je imela volitev vršiti. Prvo nas pozdravijo začasni predsednik društva, naš č. g. župnik; nam razložijo pomen društva, preberó pravila, opominjo nas na vdanost in zvestobo do Nj. veličanstva našega presvitlega cesarja, kar odobri trikratni živio-klic in cesarska pesem. Zatem

se volijo v odbor sledeči gg.: župnik Lovro Janžekovič, predsednikom; tržan Franc Gabere, podpredsednikom; Josip Osterc, zastopnik „Slavije“, tajnikom; mladenič Alojz Strniša, denarničarjem; tržan Ivan Kralj in Alojz Osterc, predstojnik v Bunčanih, odbornikom.

Po volitvi se podamo v gostilno g. Gajserjeve, kjer nas že čakajo „Cvenski tamburaši“, kateri so izvrstno udarjali na strune in s tem povečali veselje in slavnost tistega dne. Gospodje Ljutomerski in drugi so nam mnogo dobrih in koristnih besedi polagali na naša srca, katere so morale vsakega, še tako narodno zaspanega človeka probuditi k zavednosti, posebno one g. Freuensfelda. Petja in veselja je bilo dovolje. Še le pozno v noč smo se razšli. Slišalo se je govorjenje med starejšimi ljudmi, da enakega veselja ne pomnijo v našem trgu; na to pač smemo biti ponosni. Pristopilo je dozdej 40 udov in še zmirom pristopajo.

Iskreno zahvalo izrekamo tem potom vsem, ki so nas ta dan obiskali; č. g. župniku kot začasnemu predsedniku in vsem, ki so društvu kaj pripomogli; posebno pa Ljutomerskim gospodom, ki so nam blagodušno podarili lepo število knjig; gospodoma: c. kr. notarju Šlambergerju in c. kr. davk. uradniku Ivančiču, ki sta nam podarila vsak po 2 gld.; g. A. Ostercu iz Bunčan, ki nam je naročil list „Kmetovalec“ in podaril 1 gld. Prosimo pa tudi v prihodnje, ako ima kdo kake reči, katerih ne potrebuje, našemu društvu bi pa koristile, naj nam jih podari in z istimi pomaga boljše vrediti naše bralno društvo, podobno novorojenemu otroku v zibelki. In Vi, sosedni vaščanje, pristopite vsi kot udje k našemu bralnemu društvu, da se tako veliko lažje postavimo v bran za narodnost našo in „z združenimi močmi“ branimo naše narodne pravice! Ogibajte se pa tujih društev in zavodov ter se oklenite vsi naših narodnih, kateri so tudi pripravljene prihiteti nam na pomoč v vseh naših narodnih zadevah! Naj velja med nami staro slovensko geslo: „Svoji k svojim!“ — A bralnemu društvu želimo, naj iz te majhne cvetlice, ki smo jo vsadili, zraste košato drevo, katero bo obrodilo obilo dobrega sadu. V to ponozi Bog in sloga naša!

—c.

Gospodarske stvari.

O gnjilobi krompirja.

(Konec.)

4. Kako se more po zimi krompir varovati gnjilobe?

Ako ugaja mokrota in toplota gnjilobi krompirja, pa je gotovo, da je krompir branita hlad in suhota. V obče se shranjuje krompir ali v kleti ali v jami. Kleti pa so večji del

malo pripravne za krompir, jame pa se lahko vrvnajo tako, kakor jih je krompirju treba. V dobro napravljenih jamah se obdrži krompir bolje, kakor pa v slabih kletéh. Jame pa je napravljati v suhih, položnih krajih zato, da se voda lahko odteka. Jame se napravijo eden do 2 metra dolge, k večjemu eden meter globoke, v obliki strehe. Dolgost jame ravna se po kraji, ali odločivo je to, koliko se krompirja v kakem času porabi. Jama mora se namreč, kedar se enkrat odpre, do cela izprazniti. Ako se vzame le nekaj krompirja, ostali pa se pusti še v njej ter za tega voljo jama iz nova pokrije, ni dobro, kajti vlaga ostane tako v izpraznjenem mestu pa tudi mrzloti udarja z večjo silo na ostali krompir.

S čem se naj jama pokrije? Le s prstjo, iz kraja nasiplje se je le malo in na vrhu še sme ostati odprta. Kedar pa se je bati že huje zime, mora se več prsti nasipati in ne kaže pustiti lukenj iz jame, češ, da po njih naj izpuhtéva sopuh iz krompirja, kajti okoli teh lukenj, če so tudi s slamo zadelane, trpi krompir vedno nekaj škode. Ako se pa včasih pogleda, kedar je vreme za to, in se odtaka mokrota, katere se vedno nekaj v jami nabera, potem se drži krompir dobro v jamah do spomladi.

Kdor pa shranjuje krompir v kleti, naj gleda na to, da leži krompir na suhem, najbolje na deskah ali te ne smejo ležati na tleh, ampak na podlagah, da še mora zrak doli pod deske. Klet se mora potem v časih prezračiti in da je suha, zato se razpoloži po tleh nekaj živega apna ali pa, kar je boljše, dene se ga nekaj v locanje in te se obesijo nekaj nad krompirjem. Po krompirji, ki ga hranimo za seme, sme se tudi stolčeno živo apno raztrositi. To vniči tudi glivice, ki so kali gnjilobe.

Skušnja nam tudi priporoča, ako imamo krompir v kleti, da ga prežvepljamo. To se zgodi tako, da se okna v kleti pozaprejo in na kacic črepinjah se žvepla vžgé nekoliko, potem pa se tudi vrata zaprejo. Nekaj dni se pusti dim v kleti, potem pa se klet prezrači.

Da je prebirati krompir od časa do časa, tega mislimo, da nam ni treba še posebej poudarjati. Kdor torej hoče krompirja si obdržati zdravega, celo tje do spomladi, ko je čas sajenja, naj ne opusti navedenih sredstev. Lep denar, ki si ga bode skupil iz krompirja, bode mu dovolje plačila.

Sejmovi. Dne 11. septembra v Jurkloštru. Dne 12. septembra v Rušah, pri sv. Petru pod Ragono in v Poličanah (za svinje.) Dne 14. septembra v Ivniku, pri sv. Juriji na j. ž., v Braslovčah, v Loki, v Ljutomeru, v Rušah in v Golobinjaku. Dne 15. septembra v Zdolah. Dne 17. septembra na Dobrni in na Bregu v Ptuji.

Dopisi.

Od Hudinje. (Velika čast) in tudi redkost zadela nas je Slovence ob Hudinji. Njih Veličanstvo presvtili cesar ogledujoč si tukaj velike vojaške vaje, manevri imenovane, bili so dne 31. pr. m. v našem kraju. Govorilo in reklo se je različno, da nisi vedel komu veruj, kod da cesar pojdejo k vajah. To je tudi mnoge zmotilo in še jih zdaj o tem, kakor o drugih nekih rečeh motijo nemški liberalni listi. Svitli cesar so se pripeljali do Škofljevasi. Tu so zasedli svojega konjička ter s svojim ne premalim spremstvom prijezdili okoli 8. ure v jutro do Vojniškega trga. Tu si najprej na Vrečerjevem travniku stoječe vojake ogledajo. Na to spregovorivši malo besedi z višjimi častniki obrnejo hrbet trgu ter se napotijo s celim spremstvom po cesti, ki gre z glavne ceste k farovžu. Ker je bilo tudi tu črez dve kompaniji vojakov, ki so tu prenočili, jahali so gori in doli ob farovškem poslopju ter so se potlej mimo cerkve skoz Boznijo napotili k sv. Miklavžu k vojaškim vajah. Ljubečna je kar mrgolela vojakov. Po dokončanih vajah prijahali so cesar na Ljubečno, kjer so sopet odvezli nazaj v Celje. Tu naj še to. Kadar so prihajali cesar na Ljubečno, pričakala jih je velika množica ljudstva. Bilo je tudi nekaj Celjanov. Naenkrat zakruli nekdó svoj „hoch“. To podžge Slovence, da je kar zadonel iz mnogih grl blagolასნი „živio“. Tako je potem raskavi „hoch“ čisto „nieder“ postal in naposled se je le „živio“ čul. Nemčur in nemški liberallec je pač oblastnež in si v tem z barbarskim Turkom lahko roke podasta.

Izpod Boča. (Raznoterosti.) Deželni odbor je naši okolici dvoje krati darove podaril, tako je naši ubogi M. Cesar prosto kopanje dovolil in vsakdanjo hrano za nekatere dni; takisto so jej odšteli 38 gold. od taistega denarja, kojega za uboge nabirajo leto za letom. Dotičnim krogom bi za to hvala veljala. Dne 22. avgusta pa je na Slatini padel nadarjen mladenič Colnarič po nesrečni roki necega šolarja z nožem po dnevu; Slatinski gostje, to videvši, se usmilijo mladenčevega očeta ter ročno naberejo 85 gld., s kojimi je siromaškemu očetu veliko pomagano. Sliši se sedaj pa po celi okolici le en glas za katoliško in bolj strogo odrejo šolarjev. Nekateri stariši pa menijo, da niti ropotati s šibo v šoli ne bi bilo dopuščeno, kar je gotova pomota. Otroci, ki strah božji poznajo, njim šiba nadleže ali strahú ne dela, druga pa je s spridenim otrokom; takih ni hvaliti ali božati. — Mica Žurman je na Slatini kot natakálnica kisle vode, doživela 40. leto. Gotovo nekaj posebnega pri takem malem zaslužku. Posli, ki mnogo let v eni hiši preživijo, hvalijo se sami po svoji marljivosti in pridnosti; da bi jih mnogo bilo! — Mladi spri-

denec Eker, šolar iz Slatine, je dobil za kazen 5 mescev ječe, potem pa gotovo še pride v kako odgojevalno, kazensko šolo, ali bi je vsaj vreden bil. Dne 27. avgusta so na Slatino došli brat Njih veličanstva svitlega cesarja, cesarska visokost nadvojvoda Karol Ludevik, da-si ogledajo novo vojaško zdravilno hišo, katera v njih področje spada, kot protektorja družbe rudečega križa za vojake. Ko so tukaj slišali od ravnateljstva Slatinskega o žalostnem šolarskem poboju, so očetu Colnariču zamrlega fanta zapustili 20 gld. Silno ginjeni oče nas je prosil, da ta čin iz cesarske rodbine objavimo in mesto njega najtoplejšo zahvalo izrekamo. J. V.

Iz Dramelj. (Slovo.) Danes imamo pač poročati žalostne novice iz našega samotnega kraja. Zapustili so nas dne 31. avgusta obče ljubljani naš že 7 let tukaj bivajoči prečastiti g. župnik Jožef Jurčič; cela fara močno za njimi žaluje in po pravici. Bili so pač priljubljeni pri vseh. Angeljsko nedeljo imeli so zadnjič sv. opravilo ter so se tudi prav lepó poslovili od svojih faranov, želeč jim, naj jih od sedaj naprej angelji varuhi toliko bolj varujejo. Druga pač ne moremo storiti, kakor prositi hočemo ljubega Boga, naj jim da v svoji prihodnji službi največjo srečo in zadovoljnost, spominjali se jih bomo vedno v svojih molitvah in tako tudi njih pokojne matere, katero so nam zapustili tukaj v spomin. Nobeno oko ni ostalo suho, ko so nam izročili tá svoj dragoceni zaklad. Mislil sem, so rekli, da bo moje matere grob tudi mene enkrat vsprejel v svoje naročje, pa božja volja me kliče, prijeti moram za popotno palico in iti od vas. Tudi mi se moramo vdati v voljo božjo. Bog tedaj obilno poplačaj trud in ljubezen preblagemu gospodu, ki so ga ves čas imeli z nami, bodi si na prižnici, v spovednici ali v šoli. Nam pa Bog dodeli vrednega naslednika in tako gorečega oznanjevalca sv. resnic. Več Drameljčanov.

Od Dev. Marije na Jezeru. (Marsikaj iz lepe Koroške.) Težko sem čakal večera 4. julija. Ko se solnce nagne za goro, grem na bližnji hrib, da bi se na lastne oči prepričal, koliko bo v naši bližavi kresov gorelo in če me oči niso varale, naštel sem jih čez 30. Največ jih je gorelo v obližji Prevalj. Neki stari kmet jih je sam za eden drugim 5 zakuril. Še ni dolgo tega, da se je ta mož odpovedal liberalcem in zdaj že veselo kaže, da je katoličan in Slovenec. *) Tudi sem zanesljivo slišal v Črni, da jih je tam v planinskem svetu bilo okoli 40. Tudi na večer 5. julija, ko je tamošnja podružnica sv. Cirila in Metoda zborovala, so znetili tri krese, da so liberalnim Črnjanom pokazali, da se slovenski kmet ne pusti plašiti

*) Bil je poprej fužinski delavec in s tem prisiljen z liberalci glasovati. Pis.

nasprotnim kričačem. Še eno veselo moram naznaniti. Videl sem tudi na Štajarskem na Koroški meji, v Silah pod Uršelno goro, to pa ne samo letos, ampak tudi lani, da so imeli napravljene krese in zastavljene črke C in M in ko je to zgorelo, pokazala se je podoba križa. Dobro so jo moži premišljevali, da sta Ciril in Metod z znamenjem sv. križa vse ovire in nasprotje premagala. Torej pa zakličemo Korošci vrlim možem: živio. Da se slov. ljudstvo vzbudi tudi na Koroškem, te zasluge imajo v prvi vrsti časnik „Mir“ in tudi posamezni rodoljubi, kateri nam vstanavljajo podružnice sv. Cirila in Metoda in njih govorniki, ko nas navdušujejo za vero, domovino in cesarja. Med temi je bilo že tudi dosti štajarskih rodoljubov, ki so nas navduševali s petjem in govori, posebno zaslugo ima tudi kat. pol. društvo za Slovence na Koroškem in družba sv. Mohora v Celovci. Pozabiti ne smem slovenskih posojilnic, kajti le pri teh in okoli teh reči se Slovenci zbirajo, eden drugemu podpirajo in za pravo reč navdušujejo. Ko bi slovenski Gorotan imel tako hitro pomoč zoper nemškutarje, kakor so imeli Kranjci in vi Štajarci! Ali pri nas se je začelo še le pred 10 leti, ko je na svetlo prišel naš vrli list „Mir“. S strahom smo čakali, kaj bode po smrti nikdar pozabljenega očeta And. Einspielerja, pa povedati moram, da je njegova smrt bila seme novih rodoljubov in tudi „Mir“, njegov sin, kakor so ga radi imenovali, je dobil popolnoma vrednega naslednika, in to tudi nas veseli, da so vstali novi boritelji in s tem upamo, da Gorotan ne bo za zmirom podlaga ptujčevi peti. Zato se obračamo koroški Slovenci s ponižno prošnjo do štajarskih in kranjskih rodoljubov, da nas podpirajo na političnem polju, bodi že pri zborih z govori, ali s petjem ali s svojimi časniki. Pri vsaki številki iz vašega lista vprašamo, kaj je novega iz Koroškega.

(Konec prih.)

Iz Ljubljane. (Redkost.) Dne 11. avg. se je obhajala pri častitih sestrah Uršulinkah redka slovesnost, redka pravim! Šest nadepolnih deklic je bilo preoblečenih in pet je storilo pred mil. knezoškofom večne obljube, da jedino Bogu služijo in svojo dušo rešijo, ter trpečnem človeštvu pomagajo s tem, da kot vrle, verne in dobre kristjane učijo nježno slovensko mladino in ji kažejo pot v nebo. Ob osmih bila je sy. meša in potem preobleka, pri sv. maši so č. sestre kaj izvrstno pele po cecilijansko. Tudi mil. knezoškof so povelicali slavnost s tem, da da so imeli lep slovenski govor. Najbolj redko pa je to, da je bila preoblečena Cila Raktelj, ki si je pridela ime Bernarda, a potem je pel njeni brat prvo sv. mašo. To je redko, da v jednom dnevu skleneta brat in sestra jedino le Bogu služiti. Bog Vama daj dolgo življenje in mnogo veselja!

A. V.

Iz Loč. (Častni ud učiteljskega društva) Učiteljsko društvo v Konjicah je v svoji seji učitelja v Žičah, zdaj v pokoju, g. Mihaela Teran, koji je bil v letu 1888 za premnoge zasluge pri šolstvu od apost. veličanstva Franc Jožef I. s srebrnim križem s krono odlikovan za dvajsetletno, zelo uspešno delovanje v besedi in v djanji pri omenjenem društvu, enoglasno za svojega častnega uda imenovalo, ter mu v ta namen prekrasni diplom izročilo in svojo odlično pohvalo za mnogobrojne zasluge izreklo. Slava vrlemu društvu, pa tudi srečnemu možu, kateri je samo v Žičah skozi celih 41 let nežno mladino zelo marljivo in izgledno prav z dobrim uspehom izgojeval in ljubeznjivo podučeval, pa tudi odrastlim v celi srenji v vsakem oziru v prelep izgled bil.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Pri vojaških vajah v Dolenji Avstriji je bil razven nemškega cesarja še tudi saksonski kralj Albert. Svitli cesar so pohvalili vojake pa tudi tamošnje ljudstvo, posebno župane, ki so prišli iz cele dežele, da se Nj. veličanstvu poklonijo. — Na Dunaji je tudi ena česka ljudska šola in tej pri pade sedaj velika hiša, volilo grofa Lažanskega. Nemškim liberalcem pa se ve, da to ni po volji in najrabi bi sedaj, da mestni zastop sklene hišo podreti, češ, da je na poti. To pa upamo, da jim ne izteče. — Mladočeski poslanci sklicujejo sedaj po gostem shode svojih volilcev, toda pri teh jim hodi večkrat trdo, ker nimajo, kaj bi jim poročali. — Štajarska c. kr. kmetijska družba k malu razpade v dvoje delov, kmetijski svet in kmetijski urad. Tako hoče gospóda, ki ima družbo v rokah, nam pa ni jasno, v čem da bi bila družba na boljem, če se razkolje na dva dela. — Župan v Gradci, dr. Portugal, se je vdeležil zbora cecilijancev, najbrž zato, da bi zbrisal katol. prebivalcem oči, češ, da mestni zastop ni nasprotnik katol. društev. Ne verjamemo, da bi se mu verjelo. — Koroški veleposestniki volijo v kratkem si enega poslanca v državni zbor in je že blizo gotovo, da bode kak liberalec. — Slov. društvo „Straža“ ne nosi zastonj tega imena, kajti ono v resnici stoji na straži za pravice slov. Korošcev in ne brez uspeha. — Kranjski deželni odbor je dovolil 3000 fl. iz dež. kase tistim posestnikom na Gorenjskem, katerim je povodenj večjo škodo priredila. — Kdo da naj dobi pridelke šolskih vrtov, občina, ki vrt plačuje ali pa učitelj, ki ga ima na skrbi, to je bilo vprašanje na deželnem šolskem shodu v Ljubljani. Na zadnje se je sklenilo, da se naj pusti jih polovica učitelju, polovica pa občini. Ta delitev pa ne bode vselej gladka. — V Gorici odpre se v soboto deželna gospodarska

razstava. Obeta se, da bode one lepa in zanimiva. — V Rocolji pri Trstu so našli neki zlato rudo, žilo do 35 metrov dolgo. Da pa to, kar so našli, ni zlato, zna lahko vsak, ki pozna Kras; nič ni druga, kakor železni kužec, ki se sicer sveti pa nima nobene vrednosti. — Nadškof v Zadru, glavnem mestu Dalmacije, je postal prošt Gregor Rajcevič in misli se, da je to imenovanje za katol. prebivalstvo kamenite dežele srečno. — Na Reki, mestu ob jadranskem morji, katero si svoji ogerska vlada, so te dni grdo napadli dalmatinske Hrvate, ki so prišli od razstave v Zagrebu. Kdo je haščul drhal na-nje, ugane lahko, kdor pozna madjarske in laške mogotce. — Slovencev je prišlo v Zagreb dne 6. septembra nad 1500 na razstavo in mestni župan, dr. Amruš, vzprejel jih je slovesno. Navdušenje je bilo na obéh stranéh veliko. — Zoper grofa Szápáryja, ki je na čelu ogerskega ministerstva, ruje judovsko časopisje z vso silo; to pa je najbolje znamenje za-nj, kajti čez mero hvalili bi ga judje, ko bi g. minister podperal judovske zvijače in sleparije. Grof Szápáry pa torej pač ne mara za jude in to je dobro.

Vnanje države. V večno mesto pripravlja se več, kakor 20.000 delalcev iz vseh držav stare Evrope, največ bode francoskih, da se zahvali sv. očetu Leonu XIII. za njih prelepo pismo do katol. škofov za vzboljšanje delalskega stana. — V Genovi, v Italiji, so zaprli M. Lewyja, juda iz Ogerske. Mož je vabil ljudi iz vseh dežel, tudi iz slovenskih, na izselitev v Ameriko pa jih je potem grdo ogoljufal. Vendar-le enkrat! — Tudi na Francoskem imajo vojaške vaje, ali ne gre jim nič kaj po volji, bojda za to ne, ker so višji častniki predebeli in zato prepočasni. Tako se je godilo vsaj generalu Šaussiersu v Parizu. — Angleška vlada skuša na novo nek razpor uvesti v države na suhem, zdaj govori, da ste si turska in ruska, zdaj da ste francoska in italijanska vlada stopili v zavezo, se ve, da zoper tripelalijanco t. j. zvezo Avstrije, Nemčije in Italije. Dobro, da nihče ne verjame tacim besedam. — Nemški cesar biva sedaj pri vojaških vajah na Bavarskem, toda ne kot najvišji poveljnik nemške vojne. To stori na ljubo Bavarcem, kateri ne vidijo radi, da so, vsaj kar se tiče vojne, pod prusko „havbo“. — Ruska vlada pripravlja novo postavo, ki meri na to, da se vpelja splošnja ljudska šola t. j. da mora vsak otrok, ki je za to, nekaj let obiskati ljudsko šolo. — Rumunska kraljica je zbolela ter biva sedaj v Benetkah in ostane čez zimo v Italiji. — Predsednik srbskega ministerstva, Pašić, se je naveličal te svoje službe, ter ostane le še do jeseni, potem pa že prevzame predsedništvo v skupščini. Vsekako je zadnja služba lažja. — Na Turskem se je spremenilo celo minister-

stvo in to sila naglo. Sedaj pa se ugiba veliko, zakaj da je kje sultan to storil, ali težko, če to kdo ugane. — Iz Egipta, v severni Afriki, so poročali, da so ondi že sili angleških vojakov, toda ni še upanja, da se jih k malu iznebijo. — V južni Ameriki je sedaj nek mir, podoben pa je žrjavici, iz katere lahko vzbruhne silen vihar, izlasti v republiko Chile še je vse napeto ter bode težko novi vladi, da si pridobi splošnjo veljavo. Prejšnji predsednik republike, Balmaceda, pa je že na poti v Evropi ter ne misli se vrniti več v „nehvaležno domovino“ svojo. — V Novem Seelandu, v severni Ameriki, so dali tudi ženam pravico, voljenim biti v državni zbor in tudi v vse druge, prav kakor moškim. No to še le bode gostobesedno zborovanje!

Za poduk in kratek čas.

Podzemeljska pošta.

(Dalje.)

Pod besedo „pošta“ razumeva se tudi pošiljanje samo, ne jedino le prostor, kjer pošiljatev postoji. Saj navadno pravimo, da „pošta je že prišla“, ali „pošta je zamudila“ itd. S tem hočemo reči, da je voz, ki je pri jednej pošti pošiljatev prevzel, dospel do druge pošte, kamor je imel priti, ali pa je nekoliko zamudil tisto uro, ob katerej navadno prihaja. Voz vozi pošiljatev po cesti, a „pneumatična pošta“ odpravlja pošiljatve po cevih. Cevno pošiljatev imenujemo „vlak“ — Nemec pravi: „Zug“, beri: cug —, ker se pošiljatev „vlači“ skoz cev. Sredstvo namreč, s katerim se pošta ali vlak odpravlja po cevi, drugo ni nič, kakor natlačen zrak na jedni strani pošiljatve, na drugej strani pošiljatve ali „vlak“ je prostor v cevi brez zraka. Prostor v cevi, z zrakom natlačen, zove se z latinsko besedo „compressio“, temu Slovenec pravi: „kompresija“, Nemec pa „kompression“; a brezračni prostor se v latinščini piše: „vacuum“, kar Slovenec in Nemec izgovarjata: vákuum.

Menda si, podukaželjni bralec, že vlekel po „šefu“ ali „cugu“ vino iz sodov. V tem slučaji si dotično posodo nastavil na usta ter iz iste potegnil zrak, oskrbel si vákuum za posodo: brezračni prostor se je napolnil s tekočino, z vinom, a v sodu natlačen zrak je podpiral tekočino. Tudi si streljal z bezgovo puškico, kaj pa ti je tam zatič izrinilo? Odgovor: natlačen zrak. To je v malem bila „kompresija“.

Tako je pri „pošti-pneumátiki“. Kompresija potiska „pošto“ ali „vlak“ naprej, a vakuum vleče „vlak“ ali v cev položeno pošiljatev, t. j. pisma, dopisnice in telegrame.

Kje pa se zrak tlačí in kako se dela vákuum? To vprašanje ti je gotovo že v misel

šinilo. — V „centráli“ ali v „osrednji“, t. j. v osrednji pošti, od katere so cevi napeljane, na razne strani proti drugim poštam, torej v osredji se nahaja mašina ali stroj in pa štirje velikansko dolgovati kotli. V dva izmed teh kotlov mašina zrak „pumpa“ ali tlačí, to je „kompresija“, iz drugih dveh pa zrak izpraznjuje, t. j. dela vakuum. Mašina in kotli so v zemlji, t. j. v kletéh ter jih ne moreš videti iz sobe, samo cevi vodijo iz kletij v izbe k aparatom, k pripravam za odpošiljanje potrebnim. Pneumatična pošta odpošilja na Dunaji samo pismena sporočila, drugih pošiljatev ne in je za rabo le po mestu. (V Londonu na Angleškem vozijo tudi že pakete s takšno pošto.) Za navadno pismo, ki ga hočeš odposlati po pneumatiki, moraš plačati 15 kr., za dopisnico pa 10 kr. v markah ali znakah. Pošta - pneumatika je v zvezi z osrednjim telegrafičnim uradom. Vsi telegrami, namreč, ki se imajo oddati na Dunaji, prihajajo na omenjeni urad telegrafski, in ako oseba, ki ima vzprejeti došli telegram ali brzovajko, prebiva v okrožji katere druge pošte, v takem slučaju se papir, na katerega je uradnik - telegrafist bil napisal po telegrafu dospelo besede, izroči „pneumatiki“, da ga ona odpošlje na primerno pošto, tota pa potem telegram izroči adresátu, t. j. omenjenej osebi. Po takem potu dabi adresat v velikih mestih njega zadevajoče naznanilo hitro. (Konec prih.)

Smešnica 37. „Kako je to?“ reče žena možu, „kako je to, da si dnes vendar prišel tako zgodaj domu, sicer je pa tvoja navada, da poprej ne greš, dokler kakšen krajcar čutiš v žepu?“ „Druge krati sem bil sam, danes mi je pa sosed pomagal, zato sva bila dnes poprej gotova“, reče mož, pa se godrnjaje na posteljo zvali.

Razne stvari.

(Cesarjev dar.) Svitli cesar je, odhajajoč iz Celja, daroval obrtni šoli 200, šoli kat. gospá 100, ogrevnici 100 in ubožcem v Celji 500 gld., zatem še občinam Komarje, Št. Rupert, Kalobje in Dramlje 500 in posestnikom v Celjskem okraji, poškodovanim po toči 600 gld., vse skupaj 2000 gld.

(Uradnija.) C. kr. okr. glavar v Mariboru, gosp. Friderik Marek in gosp. A. vitez Scherer na Ptuji sta prevzela dne 1. septembra posle svoje službe.

(Potrjenje.) Sklep deželnega zbora v Gradci, da se uravna Savinji struga od Mozirja do Celja, dobil je najvišje potrjenje.

(Lepe podobice sv. Cirila in Metoda) za ude bratovščin dobijo se pri č. gesp. špirituvalu v bogoslovskem semenišči v Mariboru, komad po 5 kr.

(Vabimo) k zborovanju, katerega priredi podružnica sv. Cirila in Metoda za Slovenjigradec in okolico dne 20. septembra popoldne ob 4. uri v gostilni g. Janeza Vivoda v Doliču. Odbor.

(Koncert.) V Kozjem napravijo ondotni rodoljubi v nedeljo, dne 20. t. m. prvi slovenski koncert s petjem in godbo, h kateremu se vsi častiti prijatelji naroda vljudno vabijo; natančni programi se bodo razpošiljali.

(Kanonično obiskovanje) V soboto peljali so se premil. knezoškof skozi Celje v Gornjegrajsko dekanijo birmovat. Na kolodvoru v Celji so jih pozdravili preč. g. opat Ogradi z duhovščino, načelniki političnih in sodnijskih oblastev, okrajni načelnik ter še nekateri odlični narodnjaki v javnih službah.

(Bolnišnica.) V četrtek, dne 3. sept. blagoslovili so v Celji preč. opat v stari bolnišnici na čast brez madeža spočeti D. M. postavljeno novo kapelo ter so v njej prvič služili sv. mašo. V petek popoldne pa so blagoslovili v tej kapeli sv. križopot. Table križopota darovala je mestna Marijina cerkev, ki je letos dobila nov križopot iz Monakovega.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda.) V nedeljo, dne 13. septembra t. l. popoldne ob 4 uri bode ustanovni zbor „Podružnice sv. Cirila in Metoda za Laški trg in okolico“ v gostilni „pri flosarju“ s tem-le vzporedom: 1. Pozdray pooblaščenca. 2. Govor o pomenu družbe sv. Cirila in Metoda. 3. Volitev začasnega načelnništva. 4. Vsprejem in potrditev podružničnih pravil. — K obilni udeležbi vabi Ivan Drobnič, pooblaščenec.

(Bralno društvo) pri sv. Rupertu v slov. goricah in pri sv. Juriji na Ščavnici ste imeli v nedeljo, dne 6. septembra svoj občni zbor, združen s prosto zabavo. Žal, da ste nam prišli „vabili“ za zadnji list prepozno v roke.

(Vino.) V Erbachu ob Renu je kupil trgovec iz Moguncije sod vina iz leta 1868. Sod drži 600 litrov, torej nekaj več, kakor stari štrtinjak, in plačal je trgovec za-nj 20.000 mark ali 10.000 fl. v zlatu. Liter ga stane tedaj 16 fl. 50 kr.

(Zaprli) so mestni redarji v Mariboru v meseci avgusta 70 oseb, 44 moških in 26 ženskih. Izmed teh so jih 25 odgnali „po šubu“ domov, ostale pa so izročili c. kr. sodniji ali pa v bolnišnico.

(Okostje.) Za gospodarskim poslopjem B. Navršnika v Vitanji so dne 26. avgusta izkopali okostje malega otroka in izvedelo se je na to, da je neka Zefa Jeseničnik bila ondi svoje mrtvo dete zagrebala.

(Tatvina.) V noči 4. septembra so vlomili tatje v c. kr. naddavkarijo na Ptuji ter so odnesli iz ene mize 42 gld., do drugega denarja pa „uzmiči“ niso prišli.

(Dijaška kuhinja.) V podporo slov. dijakov na srednjih šolah v Mariboru se ustanovi društvo „Dijaška kuhinja“ in obstoji osnovalni odbor iz teh-le gg.: kanonik dr. Križanič, ravnatelj H. Schreiner, prof. J. Majciger, prof. dr. Pajek, odvetnik dr. Glančnik, prof. dr. Mlakar in tajnik J. Majcen.

(Podpora slov. dijakov.) Osnovalni odbor „dijaške kuhinje“ v Mariboru prosi uljudno vse rodoljube, naj mu pritečejo na pomoč, ali že z denarjem ali blagom, da more ustreči nalogi svoji v prid slov. domovine.

(Začetek šole.) Na c. kr. gimnaziji v Mariboru se vrši vpisovanje tistih učencev, ki pridejo še le v prvi razred, dne 16. septembra od 9—12. ure dopoldne, drugih pa še dne 17. septembra.

(Sadje.) Lepega sadja letos sploh ni veliko, vendar pa ga je po nekaterih krajih precej; tako v slov. goricah, na vznožji Pohorja, Boča itd. Kupcev na sadje pa še letos ni iz dalnjih krajev.

(Strup.) Dne 27. avgusta je naznanil Lovro Strmecki v Brežicah, da mu je žena umrla, najbrž pa bi jo bila Marija Gabrič, gostilničarka v Brežicah, zastrepila. Žena mu je sicer v resnici umrla, toda vsled strupa, ki ga ji je nesrečni mož sam bil nasipal na češplje.

(C. kr. žendarska postaja) napravi se pri sv. Vidu v Halozah. Ne vemo, če je je ondi že le taka potreba.

(Toča.) Dne 31. avgusta je bila na večih krajih toča, najhuje pa je menda potokla Žiče, Loče, Poličane in Studenice, tedaj Dravinjsko dolino.

(Osa.) V župniji sv. Florijana na Ščavnici je pil nek hlapec jabolčnico in je z njo požrl tudi živo oso. Le-ta ga je vpičila v grlu in možu je oteklo grlo tako, da ga je zadušilo.

(Svinje) so objedle 18 mesecev staro dekletce pri sv. Barbari v Halozah in je revšé v grozih bolečinah umrlo.

(Poboj.) V nedeljo so pili v oštariji „pri zelenem travniku“ pri Celji nekateri hlapci iz Celja in pa delavec A. Novak iz Št. Petra v Savinjski dolini. Ko so odhajali, pa so hlapci tega napadli ter mu 18 več manj težkih ran nadéli. Sedaj so že vsi „pod ključem“.

Loterijne številke:

Trst 5. septembra 1891 46, 11, 82, 14, 85
Line ” ” 72, 76, 33, 5, 17

Naznanilo.

S šolskim letom 1891/2 se oddaje 6 štípendinj po 300 gld. na leto za medicince, kateri imajo na Štajarskem domovinsko pravico. Glej štev. 36 tega lista.

Gradec, dne 20. avgusta 1891.

1-2 Od štaj. dež. odbora.

Naznanilo.

Udano podpisani se priporoča častiti duhovščini za napravo vseh **cerkvenih posod iz bron in srebra**, v vseh slojih, z zagotovilom dobrega dela in najnižje cene. Stare reči se prenovijo, ker se vse močno v ognju srebrni in zlati po navedeni ceni: Kadilnico s čolnikom na novo v ognju posrebriti 3 gld. 50 kr., altarni svečniki po velikosti od 2 do 3 gld. od enega, svetilnice altarne od 6 do 15 gld. z zlačenjem vred, kelih s pateno, ves prezlačen od 12—15 gold., monštranca od 20—40 gld.

V zalogi imamo tudi strelovode s platino.

Henrik Zadnikar,
pasar in srebrar sv. Petra cesta 17
v Ljubljani. 3-3

Dr. Rosa-jev zdravilni balzam

je več, kakor 30 let znano, prebavljanje, tek in odhod vetrov pospešujoče brez bolečin delujoče

domače zdravilo

Velika steklenica 1 gld.,
mala 50 kr., po pošti
20 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo natisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Zaloge blizo v vseh lekarnah Avstrijsko-Ogerskega.

Tukaj se tudi dobi

Praško domače mazilo

pospešuje očiščenje in zacelenje ran na izvrsten način ter potolaži bolečine.

V škatljah à 35 kr.
in 25 kr.
po pošti 6 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo pritisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

B. Fragner v Pragi

št. 203-204, Kleinseite, lekarna pri „črnemu orlu“.

Zdravila razpošiljajo se vsaki dan.

Naznanilo.

V soboto dne 12. septembra bode pri sv. Antonu v Slov. goricah živinski sejem. Občina Kirchberg, dne 29. avgusta 1891. Franc Sattler, župan.

Sode s tremi hektolitri

z železnimi obroči, močne, prodaja po ceni

Feliks Schmidl, 1-3
sodarski mojster v Mariboru.

Zahvala.

Častiti gospod Jurij Purgaj, kaplan v Rogacu, je tukajšnji šoli 41 knjig, večino iz družbe „sv. Mohora“ za šolsko knjižnico podaril. Temu prijatelju mladine izreka tem potom podpisani v imenu učencev najkonkejo zahvalo. Šolsko vodstvo sv. Jurij pri Rogatci, dne 6. sept. 1891. Simon Sekirnik, šolski vodja.

Veliki živinski sejem.

V občini Pleterje, župniji v Zdolah, vrši se živinski sejem, dne 15. septembra t. l. M. Pajdaš, župan.

Učenec iz dobre hiše, nemškega in slovenskega jezika zmožen, sprejme se v prodajalnici z mešanim blagom. Več pové gospod **Josip Kerman,** agent v Stridavi, Medjimurje (Za odgovor se naj pri- loži marka za 20 kr.) 2-2

Tinktura za želodec, 3-215

katero iz kineško rabar are, kerhlikov- čevega lubja in sveži pomerančnih olupkov prireja **G. PICCOLI, lekar**, pri angelju v Ljubljani, je mehko, toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želedec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojč- kih po 12 in več steklenic. Zaboječek z 12 stekl. velja gl. 1-36, z 55 stekl. 5 kg. teže, velja gl. 5-26. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razpodajajo lekarnе: v Mariboru: Bancalari in König; v Ptuj: Behrbalk; v Celji: Kupferschmid; v Gradci: Eichler, Nedwed, Trnkoczy in Franzé.

Dva dijaka

vzame na stanovanje gospa Pušel, Schiller strasse 14 v Mariboru. 23

Oznanilo.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru je založila in ima na prodaj naslednje molit- vene knjige:

„Duhovni vrtec“

v četrtem natisu.

Za birmance lep spomin.

Zraven lepih molitev za očitno in domačo službo božjo obsega na 520 straneh še poduk za sveto birmo in 169 svetih pesmi; velja ne- vezan 32 kr.; v usnje vezan z zlatim obrezkom 85 kr.; v usnje vezan z zlatim obrezkom s kopčo 95 kr.

Ključek nebeški,

spisal Ivan Skuhala, dekan v Ljutomeru.

Velja nevezan 14 kr.; vezan 30 kr.; v polusnje vezan z zlatim obrezkom 50 kr.; v usnje vezan z zlatim obrezkom 60 kr.

Sveto Opravilo,

spisal Anton Slomšek, nekdanji višji ogleda šol. Peti pomnoženi natis.

Velja nevezan 18 kr.; vezan 35 kr.; v polusnje vezan z zlatim obrezkom 60 kr.; v usnje vezan z zlatim obrezkom 70 kr.

Oba molitvenika sta tiskana na lepem pa- pirju z novimi črkami.

Zalostna mati Božja,

spisal Fr. S. Bezjak, župnik pri sv. Marku, 6. natis.

Veljajo nevezane 36 kr.; vezane v polusnje 80 kr.; vezane, z zlatim obrezkom 90 kr.

V isti zalogi so nadalje naslednje knjige izšle:

Ordo providendi infirmos, juxta Rit. Rom. Salisburgense, editio nova, vezan 60 kr.

Svete pesmi za šolarje, vezane 10 kr.

Poduk za sveto birmo 10 kr.

Angeljska služba božja, za ministrante 5 kr.

Bukve božje v naravi, 40 kr.

Zbirka narodnih pesmi, I. in II. snopič a 10 kr.

Molitva, s katero se posvetijo rodovine sveti družini in Vsakdanja molitva pred podobo svete družine. Cena 2 kr.

Velika žganjarija R. Wieser-ja v Hočah (Kötsch)

prideluje in razpošilja najboljšo in naj- cenejšo žganico. 16